

Jesenná úroda: bola už aj lepšia

Oslovení regionálni riaditelia sa zhodujú: tohtoročná jesenná úroda nebude taká úspešná ako letná žatva. Tá síce naplnila farmárov sýpky, žiaľ, na cenovom ohodnotení svojej úrody to pozitívne nepocitujú.

Na väčšine územia Slovenska v súčasnosti poľnohospodári zberajú jesenné plodiny, najmä kukuricu, cukrovú repu, slnečnicu a zemiaky. Rolníci už majú v rukách prvé údaje o úrode a prognózy, aké výnosy vzídu z ešte nezobratej plochy. Práve jesenné plodiny zohrajú dôležitú úlohu pri celkovom hodnotení úrody. Úspešnej žatve, ktorá patrila medzi najlepšie za posledné desaťročie, výkyvy počasia neublížili. Hoci sýpky majú poľnohospodári plné, bohatá úroda sa, žiaľ, neodráža pri jej speňažovaní. Predseda RPPK Levice Milan Halmeš sa v rovnakom duchu vyjadril aj počas nedávnych levických dožinkových slávností: *"Rozčarovanie prichádza pri speňažovaní tohtoročnej úrody, hlavne pri kvalitnej potravinárskej pšenici a tiež pri kvalitnom sladovníckom jačmeni. Pestovatelia sa nemôžu len tak ľahko zmieriť so situáciou, keď kvalitný tovar nemá primeranú cenu a dopyt. Samozrejme každá strana či kupujúci alebo predávajúci má na to svoje odpovede, ale môžeme konštatovať, že speňažovanie tohtoročnej úrody má svoje tienisté stránky a rozladené dialógy pri obchodovaní"*, potvrdil predseda RPPK Levice.

Jesenné plodiny, ktoré poľnohospodári začali zberať, boli niekoľko týždňov vystavené suchému počasiu. Odhady na konci žatevnej sezóny predpovedali, že pre chýbajúce zrážky prídu poľnohospodári aj o 30 - 40 % úrody.

Údaje Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy o odhade úrody hovoria, že mimoriadne horúce počasie panovalo na Slovensku zhruba 10 týždňov. Maximálna teplota vzduchu v južnej polovici Slovenska sa vyšplhala nad 37 °C (na severe 30 až 34 °C). Takéto horúce počasie na Slovensku pretrvávalo až do polovice augusta, keď po prechode studeného frontu došlo k relatívne výraznému ochladeniu. Najmä v južnej polovici územia boli zrážky veľmi výdatné (v Hurbanove

spadlo 17. augusta až 90,2 mm zrážok, čo je najvyšší denný úhrn zaznamenaný na tejto meteorologickej stanici minimálne od roku 1876).

Sucho nezničilo úrodu v kopcoch

„Jesenný zber plodín nebude taký úspešný ako tohtoročná žatva“, tvrdia riaditelia regionálnych komôr, ktorých sme oslovili 29. septembra 2015. Dážď prišiel neskoro a sucho spôsobilo škody najmä v južnejších častiach Slovenska. V regióne Galanta so zberom jesenných plodín vyšli najavo aj kontrastné údaje. Podľa riaditeľa Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory v Galante Gabriela Perleczkého pri kukurici očakávajú galantskí poľnohospodári úrodu 5,5 t/ha. „Máme však aj parcely, na ktorých je výnos iba niečo cez dve tony. Pre suché počasie je úroda na piesčitých a štrkových pôdach minimálna,“ tvrdí G. Perleczky. Horšiu úrodu očakávajú aj v turčianskej oblasti. „Tohtoročná kukurica má menej hmoty a je horšej kvality,“ hovorí Margita Čimborová, riaditeľka regionálnej komory v Martine. Pri zrnovej kukurici očakávajú tamojší poľnohospodári o 20 – 30 % menší výnos, ich úrodu navyše ničí vijačka kukuričná.

Lepšiu úrodu dosiahli regióny, ktoré sú situované v hornatejších polohách a majú pôdu schopnú zadržať vodu. V Bardejove podľa riaditeľky Aleny Poklembovej očakávajú úrodu kukurice 5,4 t/ha. „Sucho v bardejovskom regióne závažné škody nespôsobilo, problémy sú najmä v južnejších, rovinatejších oblastiach“, dodala. Svidník má situáciu podobnú. Podľa informácií riaditeľa regionálnej komory vo Svidníku Milana Gregu predpokladajú tamojší poľnohospodári výnos pri kukurici vo výške 5,45 t/ha.

Spotrebitelia môžu očakávať vyššie ceny potravín

Dlhodobé sucho je tiež dôvodom, prečo by mali ceny potravín výraznejšie rásť. Tvrdí to analytička Poštovej banky Eva Sadovská. „Podľa nášho odhadu už v nasledujúcich mesiacoch, teda na jeseň a počas zimy, by mali byť potraviny a nealkoholické nápoje medziročne drahšie o 6 až 8 %,“ dodala. Vyššie ceny môžu mať potraviny, ktorých primárnou zložkou sú poľnohospodárske komodity, pri ktorých sa očakáva nárast cien, ako napríklad pšenica, sója či kukurica.

Môže sa však stať, že sa zvýšia ceny mäsa v dôsledku nedostatku kŕmnych zmesí. Napríklad v regióne Rimavská Sobota poľnohospodári od jari do konca augusta skosili trávu na lúkach iba raz a pravdepodobne budú cez zimu bojovať s nedostatkom sena. Podobných prípadov je po celom Slovensku viac. Pomôcť môžu plodiny, ktoré sú na tento účel pestované, napríklad silážna kukurica. Tej majú dostatok aj v okrese Bardejov. „Samotní poľnohospodári sú radi, že majú dostatok krmiva, keďže v regióne je silne zastúpená živočíšna výroba“, hovorí riaditeľka Alena Poklembová.

Priemernú úrodu očakávajú oslovení riaditelia komôr pri zemiakoch a slnečnici. Bardejovský región hlási úrodu zemiakov 19,5 t/ha, v minulých sezónach poľnohospodári na niektorých parcelách pozbierali aj 25 t/ha. V galantskom okrese očakávajú približne 2,3 tony slnečnice na hektár. Tento údaj sa už výrazne meniť nebude, nakoľko v regióne zasiali slnečnicu na rozlohe 5000 ha a väčšina úrody je už zozbieraná.